

De goochelaar en zijn zoon

In de voorstelling *In de naam van de vader* wordt de bekende Leeuwarder goochelaar Ritsko van Vliet tot leven gewekt. Zoon Ritsko junior brengt een 'kritische ode' aan zijn vader.

KIRSTEN VAN SANTEN

Af en toe komt Ritsko van Vliet junior op straat bekende tegen die hem aanspreken over de voorstelling *In de naam van de vader* die eind deze maand in première gaat. Daarin speelt junior zichzelf; hij ontmoet zijn overleden vader, de bekende Leeuwarder goochelaar-conferencier Ritsko van Vliet. 'Wat mooi, om je vader een ode te kunnen brengen', zeggen de voorbijgangers bewonderend. Van Vliet schudt het hoofd en fronst. Zo simpel is het niet. „Als het al een ode is, dan is het een kritische ode.”

Schrijfster Baukje Wytsma, die in eerdere producties met theatermakers Pieter Stellingwerf en Kees Botman van BUOG (Bedenkers en Uitvoerders van Ongewone Gebeurtenissen) samenwerkte, liep al jaren rond met het idee om eens 'iets' te doen met het Duits variététheater uit de jaren twintig en dertig. Daarna zoekend, stuitte ze op het verhaal van Ritsko van Vliet, de bekende Leeuwarder illusionist die zijn leven lang trouw bleef aan het authentieke, wat deftige variététheater.

Toen dat genre op zijn retour was, hield Van Vliet senior er koppig aan vast. Hij vond dat zijn zoon, die in zijn voetsporen was getreden, dat ook moest doen. Maar junior dacht daar anders over. Die omarmde nieuwe vormen, zoals Amerikaanse muziek en playbackshows. Het kon de goedkeuring van zijn vader niet wegdragen. Hij wilde geen knieval maken voor 'plat vermaak'.

Er werd besloten om niet één grote variétévoorstelling te maken, maar om de productie toe te spitsen op het leven van één persoon: Van Vliet senior. Wytsma trok zich terug, schrijver en oud-LC-journalist Sietse de Vries werd benaderd om een toneeltekst te schrijven. Hij sprak met Van Vliet junior en dook de archieven in. In *In de naam van de vader* voert hij niet alleen senior (vertolkt door Theo van der Geest) en de 'echte' zoon Ritsko op, maar ook zichzelf, als schrijver van de biografie; een bij de krant vertrokken journalist die altijd droomde van een leven als schrijver. Zowel de zoon als de schrijver proberen om het verhaal van senior te vertellen, tot hij zich er zelf mee gaat bemoeien.

Van Vliet junior moest een paar

Ritsko van Vliet senior bleef zijn leven lang trouw aan het authentieke, wat deftige variététheater.

Ritsko van Vliet junior met Theo van der Geest (links) en Sietse de Vries. FOTO NIELS WESTRA

keer slikken toen hij de tekst over zijn vader voor het eerst las. Feit en fictie doen een rondedans. Omtrent de dood van zijn moeder bijvoorbeeld (ze kwam onder een auto toen Ritsko twee jaar was) had De Vries dingen bedacht en vermoedens opgeschreven. Waarom was ze die dag niet zoals altijd assistent in de goochelshow van haar man? Hadden ze soms ruzie gehad? (Nee, er was geen ruzie, bezweert junior: ze deed sinterklaasinkopen.) Een tweede lezing van de tekst volgde, in een hutje langs de tennisbaan in Harlingen waar Ritsko junior voor een onweersbui schuilde. „Toen was het ineens anders. Ik was ontroerd en... en... verbluft.” Uiteindelijk werden

slechts kleine wijzigingen aangebracht.

Het verhaal volgt de biografie van Van Vliet, vanaf het moment dat hij het vak ontdekte tot zijn sterfbed. Dat relaas is gelardeerd met goochelacts, inclusief doorzagen en verdwijningen. Regisseur Stellingwerf: „Het is een mix van documentair theater en illusionisme, een stuk waarin een van de personages – de vader – zich met het stuk gaat bemoeien. Het gaat over een generatieconflict dat we allemaal wel eens hebben meegemaakt met onze ouders. We gebruiken een waar gebeurd verhaal om theater te maken.” Iets dergelijks deed hij ook in de voorstelling *Tetman State* (2011) over

een 'zorghotel' voor Friese artiesten, waarin interviews met betrokkenen werden gebruikt en uitvergroot.

Junior stelt zich kwetsbaar op, hij laat het publiek een glimp van een ingewikkelde vader-zoon-relatie zien. Vader wilde na een ziekteperiode opnieuw met hem optreden, de zoon weigerde op enig moment. Zoon wilde vernieuwen, vader wilde dat de shows liefst zoveel mogelijk bij het oude bleven. Zoon werd communicatiemanager, vader had zijn bedenkingen bij het bedrijfsleven en stak zijn misprijzen niet onder stoelen of banken.

Voor Van Vliet junior is het tamelijk nieuw om toneel te spelen. Hij betrad het podium weliswaar vaak,

'Het gaat over een generatieconflict dat we allemaal wel meemaakten'

maar altijd in de hoedanigheid van goochelaar en infotainer. En dat is toch een heel ander métier, zo blijkt. In de theatervoorstelling van BUOG moet hij het klein houden, 'aards' en vooral: hij moet zijn tekst uit het hoofd kennen en tegelijk uitspreken op 'naturelle toon'. Het moet persoonlijk klinken, maar hij mag niet door emoties overmand raken – een lastige exercitie waarbij regisseur Stellingwerf hem coacht.

Van Vliet, die tegenwoordig communicatie doceert aan de NHL, heeft lange tijd geworsteld met de vraag in hoeverre hij als kind zijn vader in diens carrière heeft gehinderd. Senior moest zijn zontje na de dood van zijn vrouw immers alleen opvoeden. „Hij heeft misschien niet de weg kunnen gaan die hij wilde.” Hoe gecompliceerd de relatie tussen vader en zoon ook is geweest, junior heeft veel van hem geleerd. Het netwerken, het voeren van een deugdelijk pr-beleid voor je eigen activiteiten, een actieve werk- en levenshouding, het vermogen om van niets iets te maken. Trots: „Heb ik allemaal van mijn vader.”

De voorstellingen zijn op 22, 23, 29, 30 en 31 januari in het HCL, Groeneweg 1 te Leeuwarden. Daar is ook een door Ritsko junior samengestelde tentoonstelling over Ritsko van Vliet senior te zien. Kaarten kosten 15 euro. Te koop via www.buog.nl